

Uchwała nr 60
Rady Działalności Pożytku Publicznego
z dnia 8 maja 2025 r.
w sprawie opinii Rady Działalności Pożytku Publicznego dotyczącej
projektu ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym
i ochronie małoletnich oraz niektórych innych ustaw

Na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.) oraz § 10 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie Rady Działalności Pożytku Publicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2052), uchwala się co następuje:

§ 1

- 1. Rada Działalności Pożytku Publicznego zwana dalej Radą, pozytywnie opiniuje przedstawiony projekt z uwzględnieniem rekomendacji wskazanych w uchwale.**
2. Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich jest niezwykle ważna dla organizacji pozarządowych, ponieważ wprowadza szereg obowiązków, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego oznacza to konieczność przestrzegania standardów i procedur, co z jednej strony wymaga zwiększenia kompetencji i odpowiedzialności, a z drugiej strony wzmacnia wiarygodność organizacji w oczach społeczeństwa i partnerów. Dlatego tak ważne jest, aby wprowadzane zmiany były precyzyjne, jasno sformułowane i uwzględniały stanowiska organizacji i środowisk, które na co dzień współpracują z osobami nieletnimi. W szczególności niezbędne jest, by przepisy uwzględniały różnorodność działalności NGO, aby nie nakładały nadmiernych obciążeń biurokratycznych i by były dostosowane do realiów funkcjonowania tych organizacji. Przepisy powinny służyć rzeczywistemu bezpieczeństwu i ochronie, nie zaś tworzyć niejasne obowiązki bez realnego wpływu na poprawę sytuacji.

§ 2

1. Rada wnosi aby doprecyzować katalog definicji. Przedstawiona propozycja zapisów nie eliminuje wszystkich wątpliwości związanych z interpretacją pojęć ustawowych. Katalog definicji ustawowych powinien być rozszerzony, gdyż wbrew założeniom projektodawcy nie wyeliminowano wszystkich wątpliwości związanych z interpretacją pojęć ustawowych. Projektowany art. 2a wprowadza definicje legalne – należałby uzupełnić go o wprowadzenie definicji legalnych:
 - wychowania,
 - realizacji innych zainteresowań,
 - opieki,
 - innych zainteresowań.
2. Należałby również doprecyzować definicję legalną „dopuszczenie do innej działalności”, która posługuje się mało precyzyjnym pojęciem „trwałych lub wielokrotnych zadań”. Nie jest do końca jasne, co dokładnie oznacza termin zadanie trwałe – czy odnosi się to do wykluczenia działań jednorazowych, może to powodować szereg wątpliwości i trudności interpretacyjnych.
3. Ponadto Rada rekomenduje, doprecyzowanie pojęcia „nadzór” oraz kontekstu w jakim on występuje. W jaki sposób określić osobę zobowiązaną do sprawowania nadzoru, czy poprzez zapisy umowne, okoliczności faktyczne, czy też przepisy prawa powszechnie obowiązującego. Czy nadzór oznacza bezpośrednią obecność, czy wystarczają czynności nadzoru, określone i sprecyzowane do charakteru działalności i konkretnego działania.
4. Projektowany art .21 ustawy budził szereg wątpliwości i trudności interpretacyjnych, m.in. co do znaczenia pojęć „inna działalność” czy „inny organizator”. Mimo próby doprecyzowania nowa definicja nadal nie rozwiązuje problemu w kontekście działań krótkotrwałych, jednorazowych i odbywających się w przestrzeni publicznej i wymaga dopracowania.
5. Rada rekomenduje uzupełnić projekt o okresy retencji przechowywania dokumentacji. Pozwoli to na prawidłowe określenie czasu przechowywania zaświadczeń z KRK i potwierdzeń z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym po ustaniu stosunku pracy czy ustaniu współpracy z wolontariuszem.

6. Proponowane zmiany nie rozstrzygają w dalszym ciągu wątpliwości związanych z tym na jaki okres aktualne są dane zawarte w oświadczeniach pracowników lub innych osób dopuszczonych do kontaktu z małoletnimi. Pojawia się niejasność związana z aktualizowaniem zaświadczeń z rejestrów w przypadku współpracy stałej. O ile nie ulega wątpliwości, że oświadczenie jest niezbędne przed zatrudnieniem, to wiele problemów interpretacyjnych i trudności pojawia się w przypadku organizowania powtarzalnych np. corocznych wydarzeń z udziałem małoletnich, ale za pośrednictwem zespołu już zatrudnionego. Brak jest jednoznacznych wskazań ustawodawcy co do tego jak często i w jakich okolicznościach należy ponownie zwracać się o zaświadczenie z Rejestru wobec tych samych osób.
7. Konieczne byłoby ujednolicenie zapisów, z których wynikałoby w jakich sytuacjach i w jaki sposób niepełnoletni wolontariusze powinni realizować swój obowiązek weryfikacji i występowania o zaświadczenia z odpowiednich rejestrów.
8. Art. 2 projektu ustawy nowelizuje ustawę o Krajowym Rejestrze Karnym, dodając ust. 1b w art. 24. Przepis ten przewiduje zwolnienie z opłaty za wydanie informacji z KRK dla wolontariuszy (w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie), którzy są obowiązani do jej przedstawienia na mocy przepisów ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom (...).

Projektodawca dostrzega problem obciążenia finansowego wolontariuszy i znosi opłatę, jednakże nie zwalnia ich z samego obowiązku weryfikacji. Sam brak opłaty nie rozwiązuje problemów organizacyjnych i biurokratycznych, które wpływają na utrudnienia związane z udziałem wolontariuszy w działalności społecznej, chociażby z uwagi często na jednorazowość, spontaniczność oraz ograniczony kontakt wolontariuszy z małoletnimi. Projekt ustawy, mimo wprowadzenia ułatwień (zwolnienie z opłaty za KRK) i wyłączeń (np. nadzór), generalnie nie odnosi się w sposób szczególny do specyfiki wolontariatu akcyjnego/jednorazowego, który często ma charakter krótkoterminowy, masowy i odbywa się w miejscach publicznych. Rekomenduje zastosowanie jasnego wyłączenia lub uproszczonej procedury dla tego typu zaangażowania. Brak tego wyłączenia czy doprecyzowania stanowi istotną barierę organizacyjną

dla organizacji społecznych, opierających swoje działania w dużej mierze właśnie na wolontariacie akcyjnym.

9. Rada rekomenduje również podjęcie działań mających na celu ułatwienia w prowadzeniu działań przez podmioty w tym organizacje pozarządowe takie jak połączenie KRK z rejestrem przestępstw na tle seksualnych.
10. Rada rekomenduje wypracowanie wzorów standardów ochrony małoletnich, które mogłyby być przyjmowane lub adaptowane przez organizacje pozarządowe. Takie działanie przyniosłoby wiele korzyści zarówno dla samej jakości działań podejmowanych na rzecz ochrony dzieci i młodzieży, jak i dla zwiększenia spójności oraz skuteczności tych działań na poziomie ogólnokrajowym. Opracowanie wzorów standardów przez Ministerstwo pozwoliłoby na ujednolicenie wymagań i najlepszych praktyk w zakresie ochrony małoletnich. Dzięki temu organizacje pozarządowe, które często działają na różnych poziomach i w różnych kontekstach, mogłyby korzystać z wypracowanych wzorów, które przystosowywałyby te wzory do specyfiki swojego działania. Przygotowanie wzorów standardów przez Ministerstwo mogłoby stanowić ważne narzędzie wsparcia dla organizacji, które często dysponują ograniczonymi zasobami i wiedzą specjalistyczną w zakresie tworzenia własnych dokumentów.

§ 3

Rada wnosi o przekazanie niniejszej uchwały:

- 1) Ministrowi Sprawiedliwości;
- 2) Przewodniczącemu Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, Ministrowi do spraw Społeczeństwa Obywatelskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.